

Velké změny znamenala vláda císařovny **Marie Terezie** a jejího syna císaře **Josefa II.** v 18. století – oba se starali o své poddané a snažili se jejich život změnit k lepšímu. Tomuto období říkáme **osvícenská doba** nebo používáme pojem **osvícenský absolutismus**.

Marie Terezie (vládla v letech 1740–1780) vybudovala pevný a dobře organizovaný stát, provedla řadu reforem – týkaly se armády, školství, vybírání daní.

Josef II. (vládl v letech 1780–1790) pokračoval v reformách své matky a vydal dva důležité patenty (oba v roce 1781). Jedním bylo úplně zrušeno nevolnictví – lidé si mohli vybrat, kde budou žít a čím se budou živit. Druhý patent, který se nazývá toleranční patent, se týkal svobodné volby náboženství.

Reformy přinesly změny do života lidí na vesnicích i ve městech a v 19. století se projeví v celé společnosti.

- Do měst přicházeli lidé z venkova, řada z nich kvůli vzdělání, takže se ve městech, kde se mluvilo hlavně německy, začíná mluvit i česky.
- Někteří lidé se začali obávat, že by čeština mohla úplně zaniknout, proto se jí snažili prosazovat a také chránit, chtěli, aby se zachovala znalost českého jazyka a aby se v našich zemích mluvilo česky. Nejprve se jim říkalo vlastenci (protože se zajímali o svou vlast), později národní buditelé (protože se snažili probudit český národ). Byli to například **Josef Dobrovský** (napsal dějiny českého jazyka a literatury), **Josef Jungmann** (sestavil česko-německý slovník) a **František Palacký** (sepsal dějiny českého národa). Vznikaly také různé české spolky a instituce – například muzea (Národní muzeum v Praze) nebo vlastenecké spolky.

Tiskly se české knihy a hrálo se české divadlo – známé divadelní hry psal **Josef Kajetán Tyl** (napsal například hru *Fidlovačka*, ve které je i píseň *Kde domov můj* – naše národní hymna).

- V 19. století postupně dochází k velkým změnám i v hospodářství:

Lidé přicházející do měst nacházeli práci v manufakturách. Do manufaktur byly postupně zaváděny stroje (parní stroj), které dělníkům pomáhaly při práci a zároveň umožňovaly více a rychleji vyrábět. Tak vznikaly první továrny – nejdříve v textilní výrobě, pak vznikaly i železářské a strojírenské závody.

Parní stroj byl důležitým objevem i pro rozvoj dopravy – byla sestrojena parní lokomotiva, parní loď (parolod', parník) i parní automobil (parovůz).

Ve 2. polovině 19. století se běžně začala využívat i elektřina – elektromotory poháněly stroje v továrnách i v dopravě, elektřina se využívala také k osvětlení.

Změny v průmyslu byly tak velké, že se mluví o **průmyslové revoluci**.

Novinky se objevily i v zemědělství – používaly se nové stroje, pěstovaly se nové plodiny (cukrovka, chmel), vznikaly cukrovary a pivovary.